

पाटन संग्रहालय विकास समिति

नेपाल शिक्षा सेवा, पुरातत्व समुह, संग्रहालय उपसमूह राजपत्र अनकित प्रथम श्रेणी (ग्यालरी इन्चार्ज) पदको खुल्ला प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाका पाठ्यक्रम

पाठ्यक्रमको रूपरेखा :- यस पाठ्यक्रमको आधारमा निम्नानुसार भागमा परीक्षा लिइनेछ ।

भाग १ :- लिखित परीक्षा	पूर्णाङ्क :- १००
भाग २ :- अन्तर्वार्ता	पूर्णाङ्क :- २०

भाग १ :- लिखित परीक्षा योजना (Written Examination Scheme)

	पूर्णाङ्क	उतीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	प्रश्नसंख्या X अङ्क	समय
प्रथम: नेपाली इतिहास र संग्रहालय विषय	१००	४०	वस्तुगत (Objective): बहुवैकल्पिक प्रश्न (MCQs)	५० प्रश्न X १ अङ्क = ५०	४५ मिनेट
			विषयगत (Subjective)	१० प्रश्न X ४ अङ्क = ४० १ प्रश्न X १० अङ्क = १०	१ घण्टा १५ मिनेट

भाग २ :- प्रयोगात्मक परीक्षा र अन्तर्वार्ता (Practical Test & Interview)

विषय	पूर्णाङ्क	उतीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	प्रश्नसंख्या X अङ्क	समय
(क) अन्तर्वार्ता (Interview)	२०	-	मौखिक	-	-

द्रष्टव्य :

- यो पाठ्यक्रम योजनालाई भाग १ (लिखित परीक्षा) र भाग २ (अन्तर्वार्ता) गरी दुई भागमा विभाजन गरिएको छ ।
- लिखित परीक्षामा प्रश्न पत्रहरूको माध्यम भाषा नेपाली वा अंग्रेजी अथवा नेपाली र अंग्रेजी दुवै हुनेछ ।
- लिखित परीक्षामा बहुवैकल्पिक र छोटो उत्तर दिने प्रश्नहरू परीक्षामा यथासम्भव निम्नानुसार प्रश्नहरू सोधिनेछ ।

पत्रका एकाई	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
वस्तुगत प्रश्न संख्या	5	10	2	2	4	4	4	4	2	2	6	5
विषयगत प्रश्न संख्या	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1

- बहुवैकल्पिक प्रश्नहरू (MCQs) को उत्तर सही दिएमा प्रत्येक सही उत्तर बापत १ (एक) अङ्क प्रदान गरिनेछ, भने गलत उत्तर दिएमा प्रत्येक गलत उत्तर बापत २० प्रतिशत अर्थात् ०.२ अङ्क कट्टा गरिनेछ । तर उत्तर नदिएमा त्यस बापत अङ्क दिइने छैन र अङ्क कट्टा पनि गरिने छैन ।
- एउटा १० अङ्कको लामो उत्तर दिने विषयगत प्रश्न जुनसुकै एकाईबाट सोध्न सकिने छ ।

पाटन संग्रहालय विकास समिति

नेपाल शिक्षा सेवा, पुरातत्व समुह, संग्रहालय उपसमूह राजपत्र अनकित प्रथम श्रेणी (ग्यालरी इन्चार्ज) पदको खुल्ला प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाका पाठ्यक्रम

६. भाग १ को परीक्षाबाट छनौट भएका उम्मेदवारहरूलाई मात्र भाग २ को परीक्षामा सम्मिलित गराइनेछ ।
७. भाग १ (लिखित परीक्षा) र भाग २ (अन्तर्वार्ता) को कुल अङ्क योगका आधारमा परीक्षाफल प्रकाशित गरिनेछ ।

पाटन संग्रहालय विकास समिति

नेपाल शिक्षा सेवा, पुरातत्व समुह, संग्रहालय उपसमूह राजपत्र अनकित प्रथम श्रेणी (ग्यालरी इन्चार्ज) पदको खुल्ला प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाका पाठ्यक्रम

१. इतिहास

- १.१ इतिहासका परिचय
 - १.१.१ इतिहासको अर्थ
 - १.१.२ इतिहासका श्रोतहरु
 - १.१.३ नेपाली इतिहासको काल विभाजन
- १.२ लिच्छविकालीन नेपाली राजनतिक एवं सामाजिक इतिहास बारे जानकारी
- १.३ पूर्व मध्यकालीन नेपाली इतिहास बारे जानकारी
 - १.३.१ पूर्व मध्यकालीन नेपाल उपत्यकाका राजनतिक र सामाजिक इतिहास
 - १.३.२ कर्णाली प्रदेशका खस मल्लहरुको सक्षिप्त इतिहास र नेपालको इतिहासमा उनीहरुको देन
 - १.३.३ सिमरौनगढका कर्णार्थवशी राजाहरुको सक्षिप्त इतिहास नेपालका इतिहासमा उनीहरुको देन
- १.४ मध्यकालीन नेपाली इतिहास बारे जानकारी
 - १.४.१ मल्लकालीन काठमाडौं उपत्यकाको राजनैतिक र सामाजिक इतिहास
 - १.४.२ बाईसे चौबीसे राज्यहरुको सक्षिप्त जानकारी
 - १.४.३ गोरखाको इतिहास, श्री ५ पृथ्वीनारायण शाह र नेपालको एकीकरण अभियान
 - १.४.४ सुगोली सन्धि

२. संग्रहालय विज्ञान सम्बन्धी अध्ययन

- २.१ नेपालमा संग्रहालयको विकासक्रम
- २.२ संग्रहालयका परिभाषा महत्व र मुख्य मुख्य कामहरु
- २.३ संग्रहालयमा सामग्री प्राप्त गर्ने तरिकाहरु, तिनीहरुको अभिलेख, व्यवस्थापन, भण्डार र प्रदर्शनी
- २.४ प्रदर्शित तथा भण्डारमा राखिएका सामग्रीहरुको क्षय हुने कारणहरु र संरक्षण गर्ने तरिका
- २.५ संग्रहालय सुरक्षाका उपायहरु

३. हिन्दु धर्म र दर्शन

३.१ हिन्दु र बौद्ध दर्शनका उत्पत्ति र विकास

३.२ हिन्दु र पाश्चात्य दर्शनका केही मुख्य भिन्नताहरु

३.४ शैव, वैष्णव, शाक्त, सौर्य, गणपत्य र मष्टोसंप्रदायहरुको उत्पत्ति र विकास

४. बौद्ध धर्म र दर्शन

४.१ भगवान बुद्धको जीवनी

४.२ बुद्धका उपदेशहरु (चतुआर्य सत्य र अष्टाङ्गिक मार्ग)

४.३ निवाण एव बोधिसत्व सम्बन्धी धारणा, बुद्ध धर्मका विभिन्न सम्प्रदाय (हिनयान, महायान, वज्रयान,तन्त्रयान) ।

५. नेपाली कलाको अध्ययन

५.१ नेपाली मूर्तिकलाको विकास र माध्यम

५.२ नेपाली चित्रकलाका विकासक्रममा (ग्रन्थ र गाता, पौभा र भित्ति चित्र)

५.३ लिच्छवीकालीन पाषाण एवं धातु मूर्तिकलाको प्रमुख विशेषताहरु

५.४ मध्यकालीन पाषाण, धातु र काष्ठकलाका प्रमुख विशेषताहरु

५.५ नेपालमा मृत्तिका Terracotta कलाको विकास र विशेषता

६. नेपाली मूर्तिकला

६.१ मौर्य, गान्धार, मथुरा, गुप्त, पाल-सेन, कला शैलीको परिचय र नेपाली मूर्ति कलाका विकासमा तिनीहरुको प्रभाव

६.२ पूर्व लिच्छविकालको मूर्तिकला र तिनका प्रमुख विशेषताहरु

६.३ लिच्छवि र मल्लकालीन नेपाली प्रस्तर, धातु, काष्ठ र मृत्तिका मूर्तिहरुको विशेषता

७. नेपाली चित्रकला

७.१ नेपाली चित्रकलाका प्रारम्भिक चरणका अध्ययन

पाटन संग्रहालय विकास समिति

नेपाल शिक्षा सेवा, पुरातत्व समुह, संग्रहालय उपसमूह राजपत्र अनकित प्रथम श्रेणी (ग्यालरी इन्चार्ज) पदको खुल्ला प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाका पाठ्यक्रम

७.२ राजपुत, मुगल र पहाडी चित्रकला शैलीका परिचय र नेपाली चित्रकलाका विकासमा तिनीहरूको प्रभाव

७.३ नेपाली भित्ते चित्र र पौभा चित्रहरूको परिचय

८. नेपाली वास्तुकला

८.१ नेपाली तल्ले (Multiroofed) शैलीका मन्दिर वास्तुकलाका उत्पत्ति र विकास

८.२ शिखर शैलीका मन्दिर वास्तुकलाका उत्पत्ति र विकास

८.३ स्तूप वास्तुकलाका उत्पत्ति र विकास

८.४ नेपाली विहार वास्तुकलाका विशेषताहरू

८.५ नेपालमा दरबार वास्तुकलाका इतिहास एवं हनुमानढोका, पाटन, भक्तपुर, गोरखा र नुवाकोट दरबारहरूको परिचय र महत्व

८.६ परम्परागत नेपाली आवासीय घरहरू, पाटी, धर्मशाला, ढुङ्गेधारा, जलद्रोणीहरूको वास्तु स्वरूप बारे जानकारी र परिचय

९. विश्व सम्पदा सूचीमा समावेश स्मारकहरू

९.१ विश्व सम्पदा सूचीमा समावेश काठमाडौं उपत्यकाका स्मारक एवं स्मारक क्षेत्रहरू र लुम्बिनीको परिचय

९.२ लुम्बिनी, कपिलवस्तुका महत्वपूर्ण पुरातात्विक भग्नावशेषहरू

१०. नेपाली अभिलेखको अध्ययन

१०.१ अभिलेखहरूका महत्व

१०.२ नेपालमा विभिन्न कालका लिपिहरू

१०.३ ब्राह्मी, लिच्छवी, उत्तर लिच्छवी, कुटिला, रञ्जना, प्रचलित नेवारी, प्राचीन देवनागरी लिपिहरूको बारे जानकारी

११. पथ प्रदर्शन सम्बन्धी जानकारी

११.१ पर्यटनको परिभाषा

पाटन संग्रहालय विकास समिति

नेपाल शिक्षा सेवा, पुरातत्व समुह, संग्रहालय उपसमह राजपत्र अनकित प्रथम श्रेणी (ग्यालरी इन्चार्ज) पदको खुल्ला प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाका पाठ्यक्रम

- ११.२ पर्यटनको विकास र चरणहरु
- ११.३ पर्यटकका प्रकारहरु
- ११.४ शिष्टाचारका महत्व
- ११.५ नेपालमा पर्यटनको विकास
- १२ सेवा सम्बन्धी ऐन नियमको जानकारी
 - १२.१ प्राचीन स्मारक संरक्षण ऐन, २०१३
 - १२.२ प्राचीन स्मारक संरक्षण नियमावली, २०४६
 - १२.३ अभिलेख संरक्षण ऐन, २०४६
 - १२.४ पाटन संग्रहालय विकास समिति गठन आदेश, २०५३ पहिलो र दोस्रो संशोधन सहित
 - १२.५ पाटन संग्रहालय विकास समिति, कर्मचारी (सेवा, सर्त तथा सुविधा) नियमावली, २०७०